



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **J. S.**, zast. Mgr. Zbyškem Malíkem, advokátem, se sídlem Hradec Králové, Fráni Šrámka 1139, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Praha 5, Křížová 25, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 26. 10. 2006, č. j. 32 Cad 50/2006 – 15,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Zástupci žalobce Mgr. Zbyšku Malíkovi, advokátovi, **se p ř i z n á v á** odměna za zastupování ve výši 1600 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalované ze dne 13. 4. 2006, č. j. X, byla zamítnuta žádost žalobce o poskytnutí zvláštního příplatku k důchodu ve výši 2500 Kč podle § 5 odst. 1 písm. a) a c) zákona č. 357/2005 Sb., o ocenění účastníků národního boje za vznik a osvobození Československa a některých pozůstalých po nich, o zvláštním příspěvku k důchodu některým osobám, o jednorázové peněžní částce některým účastníkům národního boje za osvobození v letech 1939 až 1945 a o změně některých zákonů (dále jen „zákon č. 357/2005 Sb.“). Žalovaná uvedla, že žalobce uplatnil nárok na poskytnutí zvláštního příplatku k důchodu z důvodu pobytu ve vojenském táboře nucených prací v době od listopadu 1956 do října 1958. Zařazení do vojenského tábora nucených prací v této době však nárok na zvláštní příspěvek nezakládá. Podmínky uvedené v § 5 odst. 1 písm. c) bod 2 zákona č. 357/2005 Sb. nebyly

splněny a nárok na poskytnutí zvláštního příplatku k důchodu podle uvedeného ustanovení proto žalobci nevznikl.

Proti tomuto rozhodnutí žalované podal žalobce žalobu, ve které uvedl, že byl v roce 1956 odvelen do tábora TP (technických praporů). V této době byly pomocné technické prapory a technické prapory sjednoceny a nebylo mezi nimi žádného rozdílu. V průběhu služby byl žalobce postižen několika vážnými úrazy, byl perzekuován a žádá proto o plné odškodnění.

Žalovaná ve svém vyjádření k žalobě uvedla, že nárok na přiznání zvláštního příspěvku k důchodu podle § 5 odst. 1 písm. c) bodu 2 zákona č. 357/2005 Sb., mají osoby, které vykonávaly základní vojenskou službu nebo mimořádné vojenské cvičení ve vojenských táborech nucených prací v letech 1948 až 1954. Vzhledem k tomu, že žalobce vykonával základní vojenskou službu v době od listopadu 1956 do října 1958, nesplňuje podle názoru žalované podmínku pro přiznání zvláštního příspěvku k důchodu a žalovaná proto navrhl, aby Krajský soud v Hradci Králové žalobu zamítl.

Krajský soud v Hradci Králové rozsudkem ze dne 26. 10. 2006, č. j. 32 Cad 50/2006 – 15, žalobu zamítl a rozhodl dále, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. V odůvodnění krajský soud uvedl, že se v případě žalobce jednalo o výkon základní vojenské služby v období od listopadu 1956 do října 1958, což žalobce nezpochybňuje. Zdůraznil podmínky uvedené v ust. § 5 odst. 1 zákona č. 357/2005 Sb., nutné pro vznik nároku na zvláštní příspěvek k důchodu navazující na ust. § 18 odst. 1 zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, podle kterého se zrušují rozkazy, kterými byly občané označeni za politicky nespolehlivé zařazení v letech 1948 a 1954 do vojenských táborů nucených prací po dobu základní vojenské služby a výjimečného vojenského cvičení podle § 39 zákona č. 92/1949 Sb., branný zákon; za vojenské tábory nucených prací se pro účely tohoto zákona považují silniční prapory ženijního vojska zřízené od 2. 8. 1948 do 1. 9. 1950 a pomocné technické prapory a vojenské báňské oddíly, jejichž příslušníci byly na důlní práce odvedeni od 25. 2. 1948 do 1. 9. 1950 a pracovali v dolech nejméně 12 měsíců bez předepsaného pravidelného střídání. Krajský soud dovodil, že žalobce který vykonával základní vojenskou službu v letech 1956 až 1958 nesplnil zákonem stanovené podmínky pro přiznání zvláštního příspěvku k důchodu, neboť nárok na přiznání zvláštního příspěvku k důchodu podle § 5 odst. 1 písm. c) bodu 2 zákona č. 357/2005 Sb., mají osoby, které vykonávaly základní vojenskou službu nebo výjimečné vojenské cvičení podle § 39 zákona č. 92/1949 Sb. ve vojenských táborech nucených prací v letech 1948 až 1954. Na této skutečnosti nemůže nic změnit ani žalobcovo tvrzení, že sloužil i s příslušníky pomocných technických praporů a že se nerozlišovalo, zda jde o příslušníky technického praporu nebo pomocného technického praporu. Z hlediska nároku na poskytnutí zvláštního příspěvku k důchodu je rozhodující skutečností doba, po kterou osoba uplatňující nárok na tento příspěvek byla zařazena do vojenského tábora nucených prací. Tato doba bez výjimek končí rokem 1954.

Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále též „stěžovatel“) včas kasační stížnost, doplněnou posléze podáním ze dne 12. 1. 2007 v níž uvádí, že rozsudek krajského soudu napadá v celém rozsahu z důvodu uvedeného v ust. § 103 odst. 1 písm. a). Podle názoru stěžovatele krajský soud nesprávně a příliš formalisticky aplikoval zákon č. 357/2005 Sb. Stěžovatel se domnívá, že tímto zákonem se demokratický právní stát snaží reagovat na křivdy vzniklé za minulého nedemokratického režimu a tyto křivdy alespoň částečně finančně odsoudit a není proto možné smysl a účel tohoto zákona hledat pouze ve slovech a větách, ale je nutné vzít v potaz také základní smysl tohoto zákona, kterým je nepochybně odškodnit

křivdy vzniklé za minulého nedemokratického režimu. Stěžovatel konstatoval, že byl pouze z důvodu emigrace vzdáleného rodinného příslušníka zařazen do tábora TP, kde byl zařazen a společně pracoval i s příslušníky dřívějších PTP, dále byl nucen nastoupit na práci v uranových dolech, kde mu nebyla poskytnuta odpovídající lékařská péče po úrazu při závalu, celý život byl soustavně režimem diskriminován a v roce 1986 mu byl bezdůvodně odebrán plný invalidní důchod, ačkoli byl po tomto odnětí dva roky plně ochrnutý. Podle názoru stěžovatele měl krajský soud dojít k závěru, že zákon, kterého má být při řešení věci použito, je v rozporu s ústavním pořádkem, když stanovením časové hranice pro vznik nároku na poskytnutí zvláštního příspěvku k důchodu bezdůvodně diskriminuje stěžovatele a také další poškozené minulým režimem. Vůbec totiž nepřihlíží ke skutečnosti, že i oni byli také v padesátých letech a následně i po celý svůj život stejně postiženi a diskriminováni. Stěžovatel se domnívá, že se krajský soud měl podle čl. 95 odst. 2 Ústavy České republiky obrátit na Ústavní soud a dále postupovat v souladu s § 48 s. ř. s. a toto řízení přerušit. S ohledem na shora uvedené stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení, nebo aby přímo rozhodl o jednorázovém odškodnění za poškození zdraví s trvalými následky.

Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti odkázala na své vyjádření k žalobě, ztotožnila se s rozsudkem krajského soudu a navrhla zamítnutí kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Z textu kasační stížnosti vyplývá, že ji stěžovatel podal z důvodu uvedeného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení by muselo spočívat v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Kasační stížnost není důvodná.

Podle § 5 odst. 1 zákona č. 357/2005 Sb., o ocenění účastníků národního boje za vznik a osvobození Československa a některých pozůstalých po nich, o zvláštním příspěvku k důchodu některým osobám, o jednorázové peněžní částce některým účastníkům národního boje za osvobození v letech 1939 až 1945 a o změně zákonů, má občan České republiky, který pobírá starobní důchod nebo plný invalidní důchod nebo částečný invalidní důchod z českého důchodového pojištění, nárok na zvláštní příspěvek k důchodu ve výši 2500 Kč měsíčně (§ 6 odst. 1 písm.a/ cit. zákona), jestliže splňuje alespoň jednu z těchto podmínek a) výše jeho důchodu byla upravena jako účastníkovi odboje, nebo b) kterému Ministerstvo obrany na základě splnění podmínek stanovených v § 7 vydalo potvrzení o jeho účasti na povstání v květnu 1945 na žádost podanou ministerstvu do jednoho roku po nabytí účinnosti tohoto zákona, nebo c) který 1. je účasten rehabilitace podle zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění zákona č. 47/1991 Sb., nebo u něhož bylo odsuzující soudní rozhodnutí pro trestné činy uvedené v § 2 zákona č. 119/1990 Sb., ve znění zákona č. 47/1991 Sb., zrušeno přede dnem jeho účinnosti anebo byl účasten rehabilitace podle § 22

písm. c) zákona č. 82/1968 sb., o soudní rehabilitaci, jestliže neoprávněný výkon vazby nebo trestu odnětí svobody činil celkem alespoň 12 měsíců, nebo 2. byl zařazen v táboře nucených prací nebo v pracovním útvaru, jestliže rozhodnutí o tomto zařazení bylo zrušeno podle § 17 odst. 1 zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, anebo ve vojenském táboře nucených prací, jestliže rozkaz o jeho zařazení do tohoto tábora byl zrušen podle § 18 odst. 1 zákona č. 87/1991 Sb., ve znění zákona č. 267/1992 Sb. a zákona č. 78/1998 Sb., anebo v centralizačním klášteře s režimem obdobným táborům nucených prací, pokud celková doba pobytu v těchto zařízeních činila alespoň 12 měsíců.

Podle § 17 odst. 1 zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, ve znění pozdějších předpisů, se zrušují rozhodnutí o zařazení do tábora nucených prací vyslovená podle zákona č. 247/1948 Sb., o táborech nucené práce, a zařazení do pracovního útvaru, vyslovená podle nařízení Slovenské národní rady č. 7/1948 Sb. SNR, o zřízení pracovních útvarů, ledaže by už předchozí potrestání jasně ukazovala, že šlo o osobu soustavně páchající majetkovou trestnou činnost.

Podle § 18 odst. 1 zákona č. 87/1991 Sb., se zrušují rozkazy, kterými byli občané, označení za politicky nespolehlivé, zařazení v letech 1948 až 1954 do vojenských táborů nucených prací po dobu základní vojenské služby a výjimečného vojenského cvičení podle § 39 zákona č. 92/1949 Sb., branný zákon. Za vojenské tábory nucených prací se pro účely tohoto zákona považují silniční prapory ženijního vojska, zřízené od 2. 8. 1948 do 1. 9. 1950 a pomocné technické prapory a vojenské báňské oddíly, jejichž příslušníci byli na důlní práce odvedeni od 25. února 1948 do 1. září 1950 a pracovali v dolech nejméně 12 měsíců bez předepsaného pravidelného střídání. Příslušníci vojenských báňských oddílů, uvedených ve větě druhé, se považují za osoby oprávněné podle § 14 odst. 2, i kdyby nebyli do vojenských báňských oddílů zařazení na základě rozkazů.

Nejvyšší správní soud se ztotožnil s právním názorem krajského soudu i žalované, že v daném případě stěžovateli nevznikl nárok na zvláštní příspěvek k důchodu podle § 5 odst. 1 písm. c) bod 2 zákona č. 357/2005 Sb. Toto ustanovení totiž stanoví jako podmínku nároku na zvláštní příspěvek k důchodu zařazení a výkon vojenské služby ve vojenském táboře nucených prací po dobu alespoň dvanácti měsíců, jestliže rozkaz o zařazení do tohoto tábora byl zrušen podle § 18 odst. 1 zákona č. 87/1991 Sb., ve znění zákona č. 267/1992 Sb., a zákona č. 78/1998 Sb. Podle § 18 odst. 1 zákona č. 87/1991 Sb., se zrušují rozkazy, kterými byly občané označení za politicky nespolehlivé zařazení v letech 1948 až 1954 do vojenských táborů nucených prací po dobu základní vojenské služby a výjimečného vojenského cvičení podle § 39 zákona č. 92/1949 Sb., branný zákon. V posuzované věci stěžovatel sám uvedl, že vojenskou službu vykonával v době od listopadu 1956 do října 1958. Tato skutečnost vyplývá také z osobního listu důchodového zabezpečení stěžovatele obsaženého v dávkovém spise. Není tedy sporu o tom, že stěžovatel vykonával základní vojenskou službu po dobu dvou let v období listopad 1956 - říjen 1958. Nenašel tak podmínku spočívající ve výkonu služby v táboře vojenských nucených prací v letech 1948 až 1954 a vzhledem k této skutečnosti Nejvyšší správní soud konstatuje, že žalovaná neměla jinou možnost, než žádost žalobce o zvláštní příspěvek k důchodu podle § 5 odst. 1 písm. c) bod 2 zákona č. 357/2005 Sb. zamítnout. K otázce důsledku nesplnění některé z podmínek pro přiznání zvláštního příspěvku k důchodu podle § 5 odst. 1 písm. c) bod 2 zákona č. 357/2005 Sb., se Nejvyšší správní soud již vyslovil v rozsudku ze dne 7. 2. 2007, č. j. 3 Ads 108/2006 - 43, když konstatoval, že *nezbytnou podmínkou pro přiznání zvláštního příspěvku k důchodu podle § 5 odst. 1 písm. c) bod 2 zákona č. 357/2005 Sb., je pobyt v táboře nucených prací, ve vojenském táboře nucených prací nebo v centralizačním klášteře*

s režimem obdobným táborům nucených prací ve vymezeném období v délce alespoň dvanácti měsíců. I když je možno připustit, že výkon vojenské služby žalobce u technických praporů (nikoliv pomocných technických praporů) byl obdobný režimu ve vojenském táboře nucených prací, nelze z toho pro stěžovatele z hlediska zákonného nároku nic příznivého vytěžit, neboť se nejen nejednalo o pobyt v zařízení, na nějž zákon výslovně pamatuje, ale především šlo o výkon služby mimo zákonem vymezené období. Ani špatný zdravotní stav stěžovatele, o němž uvádí, že je následkem výkonu vojenské služby u technických praporů, nemůže tento závěr změnit.

V souvislosti s námitkou stěžovatele týkající se rozporu zákona č. 357/2005 Sb., s ústavním pořádkem ČR Nejvyšší správní soud konstatuje, že je na vůli zákonodárce jakým způsobem stanoví rozsah a vymezí podmínky pro odstraňování křivd spáchaných v minulosti, přičemž z povahy věci je bohužel jasné, že není možné odškodnit veškeré napáchané křivdy. Nejvyšší správní soud si je podobně jako krajský soud vědom celé řady silně negativních a bolestivých zážitků, které stěžovatel prožil, avšak striktní vymezení podmínek nároku zákonem neumožňuje ani soudu v rámci jeho rozhodovací pravomoci se od podmínek nároku stanovených zákonem jakkoliv odchýlit. Soudu nepřísluší vůli zákonodárce podle své úvahy měnit, doplňovat či nahrazovat, neboť je zákonem vázán. Je na zákonodárci, aby s přihlédnutím k obecně známým poznatkům a vědomostem o represích předchozího režimu, přihlédl též ke všem historickým a jiným souvislostem a v závislosti na tom stanovil časovou hranici, do níž lze nárok na odškodnění přiznat. Z toho důvodu nepovažuje Nejvyšší správní soud za důvodnou výtku stěžovatele, že krajský soud měl přerušit řízení a předložit věc Ústavnímu soudu podle čl. 95 odst. 2 Ústavy České republiky, nehledě k tomu, že takový požadavek stěžovatel před krajským soudem nevznášel.

V návaznosti na uvedené proto Nejvyšší správní soud uzavírá, že není dán důvod uvedený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., pro který by bylo třeba napadené rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové zrušit, neboť se nejedná o rozhodnutí nezákonné z důvodu nesprávného posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.

Proto Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 110 odst. 1 s. ř. s. kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl.

Odměna zástupci stěžovatele, který mu byl k jeho žádosti ustanoven usnesením Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 11. 12. 2006, č. j. 32 Cad 50/2006 - 22, byla určena za dva úkony právní pomoci po 500 Kč - příprava a převzetí zastoupení, písemné podání doplnění kasační stížnosti - § 9 odst. 2 a odst. 3 písm. f) vyhlášky č. 177/1996 Sb., (sazba mimosmluvní odměny činí ve věcech důchodového pojištění pouze částku 1000 Kč, takže odměna za úkon činí 500 Kč), k čemuž je nutno přičíst náhradu hotových výdajů podle § 13 odst. 3 téže vyhlášky v celkové výši 600 Kč. Celkem tedy zástupci stěžovatele náleží 1600 Kč. Ze spisu nevyplývá, že ustanovený advokát je plátcem daně z přidané hodnoty, ustanovenému zástupci se tedy přiznává náhrada nákladů řízení v celkové výši 1600 Kč. Uvedená částka bude zástupci stěžovatele vyplacena do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. (za použití § 120 téhož zákona). Protože stěžovatel byl v řízení neúspěšný a žalovaná nemá na náhradu nákladů řízení právo ve smyslu § 60 odst. 2 s. ř. s., bylo rozhodnuto tak, že žádnému z účastníků se nepřiznává náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. srpna 2007

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu